

Павельєва А. К.

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Губар Н. М.

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ФРАЗЕОЛОГІЗМИ В ПОВІСТІ М. В. ГОГОЛЯ «НІЧ ПЕРЕД РІЗДВОМ» ТА ЇХ ПЕРЕДАЧА АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ (В ПЕРЕКЛАДІ Р. ПІВЕРА ТА Л. ВОЛОХОНСЬКОЇ)

У статті проаналізовано 143 фразеологічних одиниці з повісті М. В. Гоголя «Ніч перед Різдвом» (в середньому 4,4 ФО на сторінку тексту) та їх переклад на англійську мову, виконаний Р. Півером та Л. Волохонською. Пояснюється, чим зумовлена така кількість ФО у зазначеному творі порівняно з іншими повістями першого циклу письменника, які функції виконують фраземи в художньому тексті та в яких ситуаціях вони вживаються оповідачем чи героями твору. Зазначається, що проблема перекладу ФО в «українських повістях» М. В. Гоголя загалом та в «Ночі перед Різдвом» зокрема в українському перекладознавстві вивчена недостатньо.

У статті пропонується класифікація фразеологізмів у зазначеній повісті на генетичному рівні за 3 групами: ФО з демонологічними лексемами у складі – 34%; ФО біблійно-євангельської семантики – 15%; просторічні та розмовно-експресивні ФО – 51% (які можна поділити на вислови, що походять з: 1) побутового життя, 2) народної творчості, 3) зі спостережень за світом природи, 4) з історичних реалій, 5) з виробничо-професійної сфери.

У дослідженні також представлена класифікація ФО в повісті «Ніч перед Різдвом» на семантичному рівні (за М. М. Шанським): 1) фразеологічні вислови – 29%; 2) фразеологічні сполучення – 27%; 3) фразеологічні єдності – 24%; 4) фразеологічні зрощення – 20%.

Окремо висвітлюється переклад ФО в повісті М. В. Гоголя Р. Півером та Л. Волохонською фразеологічним та нефразеологічним способами перекладу, а саме: калькування (дослівний переклад) – 29%; переклад за допомогою фразеологічних аналогів – 27%; описовий переклад – 24%; переклад за допомогою фразеологічних еквівалентів – 19%; антонімічний переклад – 1%. У статті пояснюється, в яких випадках перекладачі вдавались до того чи іншого методу перекладу й наскільки вдалим виявився представлений переклад.

Ключові слова: фразеологічна одиниця, фразема, калькування (дослівний переклад), фразеологічний аналог, описовий переклад, фразеологічний еквівалент, антонімічний переклад.

Постановка проблеми. Повість М. В. Гоголя «Ніч перед Різдвом» є яскравим прикладом гоголівського сміху – висміювання нечистої сили та її намагань взяти верх над людиною. Це одне з центральних оповідань у першій збірці письменника, тут яскраво проступає й головний образ перших циклів М. В. Гоголя – образ України, й чітко намічаються часопросторові межі гоголівського двосвіття в його «українських повістях» – день і сакральна ніч перед Різдвом (Святвечір), світ людей – світ нечисті, божественне – демонічне. Саме в цьому творі невеличке село Диканька постає центром світу у «Вечорах на хуторі поблизу Диканьки», навколо якого згуртовується нечиста сила й до якого «стягуються» герої повістей, саме тут народний сміх звучить найбільш гучно – пару-

бок Вакула не тільки перемагає чорта, а і принижує, осміює його, опобутовлюючи таким чином і знецінюючи все демонічне в повісті.

Відповідно, мова автора в цій повісті багата на різноманітні фразеологізми (фраземи/фразеологічні одиниці – тут і далі, скорочено – ФО), які повсякчас вживають герої твору. Загальновідомо, що М. В. Гоголь збирав фразеологічні вирази, прислів'я і приказки й пов'язував їх з образами типових представників тієї чи іншої соціальної сфери. «Он тонко распознает в их экспрессии отпечаток физиономии национально-характеристических персонажей из определенного профессионального, сословного, классового круга» [2].

Цікаво, що з-поміж 436 фразеологічних одиниць, зібраних лінгвістичним методом суцільної

вибірки з «українських» повістей М. В. Гоголя, найбільша кількість зустрічається в повісті «Вечір напередодні Івана Купала» – 158 ФО, а в «Ночі перед Різдвом» – 143 ФО. Це пояснюється хронологічними характеристиками обох творів: у першому – міфологічний час та простір сюжетної дії дають можливість оповідачеві (діду Фоми Григоровича) вдаватися до народних розмовно-експресивних виразів, а у другому містичне двосвіття та гра чорта із часом та простором спонукають персонажів твору до висловлення негативних характеристик, лайок, докорів і прокльонів, що, знову-таки, знайшло своє відображення у значній кількості фразем.

Оскільки в повісті «Ніч перед Різдвом» велика кількість ФО взята Гоголем із народної мови й була піддана трансформаціям, перетворившись на індивідуально-авторські фраземи, адекватне відтворення ФО англійською мовою завжди було і є значною проблемою й викликом для перекладачів.

Оскільки як мова автора та оповідачів, так і мова персонажів є стилістичним та характеротворчим засобом, фразеологічні одиниці в повісті М. В. Гоголя «Ніч перед Різдвом», їх походження, значення та переклад англійською мовою вивчені недостатньо та потребують подальших наукових розвідок.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Найбільша кількість перекладознавчих досліджень творчості М. В. Гоголя присвячена поемі «Мертві душі» та «Петербурзьким повістям» [5; 6; 7; 8; 11; 12; 14]. Окремі аспекти перекладу фразеології в перших циклах М. В. Гоголя висвітлювались у наукових розвідках Грінченко Н. О. [4], Павельєвої А. К. [9; 10]. Однак у вітчизняному перекладознавстві проблема перекладу фразеологізмів у збірках письменника «Вечори на хуторі поблизу Диканьки» та «Миргород» англійською мовою майже не привертала увагу дослідників.

Постановка завдання. Метою статті є аналіз закономірностей функціонування фразеологічних одиниць (ФО) у повісті М. В. Гоголя «Ніч перед Різдвом», їх семантики та походження, а також особливостей їх перекладу англійською мовою Р. Півером та Л. Волохонською.

Поставлена мета вимагає розв'язку таких дослідницьких завдань:

- розмежувати різновиди ФО в повісті М. В. Гоголя «Ніч перед Різдвом» на генетичному рівні та за класифікацією М. М. Шанського;

- виявити особливості функціонування фразем у дискурсивному просторі художнього тексту М. В. Гоголя;

- виявити фразеологічні елементи оригінального тексту, які відображають особливості гоголівського стилю й викликають найбільший інтерес і труднощі під час перекладу;

- проаналізувати шляхи та способи перекладу фразеологічних одиниць, використаних перекладачами та визначити, наскільки точно обрані варіанти перекладу відповідають оригінальному гоголівському тексту.

Виклад основного матеріалу. На генетичному рівні 143 ФО у повісті «Ніч перед Різдвом» (див. рис. 1) можна умовно розподілити за конотацією на 3 великі групи:

1. Просторічні та розмовно-експресивні вислови (на схемі – П та РЕ ФО) – 51% або 73 ФО, які можна поділити на вислови, що походять із:

- побутового життя – «*Старая курица не чихнет!*» [3, с. 84] / «<...> кузнец, который никому на селе в ус не дул <...>» [3, с. 112]. Перша ФО пов'язана з марновірством про те, що тяжкохвора людина/тварина, яка знаходиться на порозі смерті, не чхає. Тому такою характеристикою – «що й стара курка не чхне» – наділяються слабкі люди/предмети. У цьому разі йшлося про поганий тютюн. Друга загальноживана ФО «в ус не дуть» обумовлена тим, що, коли чоловік чогось боїться, він тяжко дихає і його вуса дрижать, а якщо він сміливий і спокійний, то він і «у вуса не дме»;

- народної творчості – «старый Чуб ленив и не легок на подъем» [3, с. 83] (той, що легко погоджується збиратися в дорогу) / «*Ему когда мед, так и ложка нужна!*» [3, с. 86] (авторська трансформація ФО «Коли мед, так и ложку», яка виражає відмову) / «Эх, добрая баба! *черт-баба!*» [3, с. 88];

- зі спостережень за світом природи – «Рожа, как говорит Фома Григорьевич, мерзось мерзостью, однако ж и он строит любовные куры!» [3, с. 83] (чорт залицяється до Солохи, основою ФО є спостереження за залицанням півня до курей) / «*Мороз подрал по коже кузнеца*» [3, с. 98] (відчуття страху, яке в народі порівнюють із відчуттям холоду у мороз);

- з історичних реалій «Спереди совершенно немец» [3, с. 82] (походження цієї ФО пов'язане зі ставленням українців до чужоземців, чужаків, яких порівнювали з москалями та німцями, тому чорт у творі й описується, як німець);

- із виробничо-професійної сфери – «Ей я столько же дорог, как перержавевшая подкова» [3, с. 87] (коваль Вакула нерідко вживає ФО, пов'язані із його професійною діяльністю).

2. Фразеологізми з демонологічними лексемами у складі («черт», «дьявол», «бес», «лукавый»,

«сатана», «злой дух», «ад» та їх похідні), які становлять 34% або 48 од. від загальної кількості ФО у повісті «Ніч перед Різдвом». Більшість із цих ФО містять згадування нечистого (в різних формах) та його помічників і використовуються як лайка або прокльони. Наприклад: «*Что за дьявол!*», «*Кой черт, славный!*» [3, с. 84] / «*Убирайся к черту с своими колядками!*» [3, с. 90] тощо. Цікаво, що чорт і диявол згадуються у 25 ФО, нечистий – у 8, пекло – у 7, біс – у 3.

3. ФО біблійно-євангельської семантики (на схемі – ФО БЄ) складають 15% або 22 од. від сумарного числа ФО в даному творі. Більшість із них зустрічаються у вигуках: «Боже мой! стук,

гром, блеск» [3, с. 104] / «помогай Бог вам!» [3, с. 105] тощо. Варто зауважити, що 19 ФО із 22 використовуються або Вакулою (центральною позитивним персонажем повісті) або, коли його характеризують інші герої твору.

За класифікацією М. М. Шанського [13], залежно від походження та сфери вживання ФО в тексті повісті М. В. Гоголя «Ніч перед Р», на семантичному рівні їх можна поділити на 4 групи (див. рис. 2):

1. Фразеологічні вислови – 29% або 41 од. – семантично подільні звороти стійкого складу та усталеного вживання, які складаються повністю зі слів із вільним значенням – «Все было

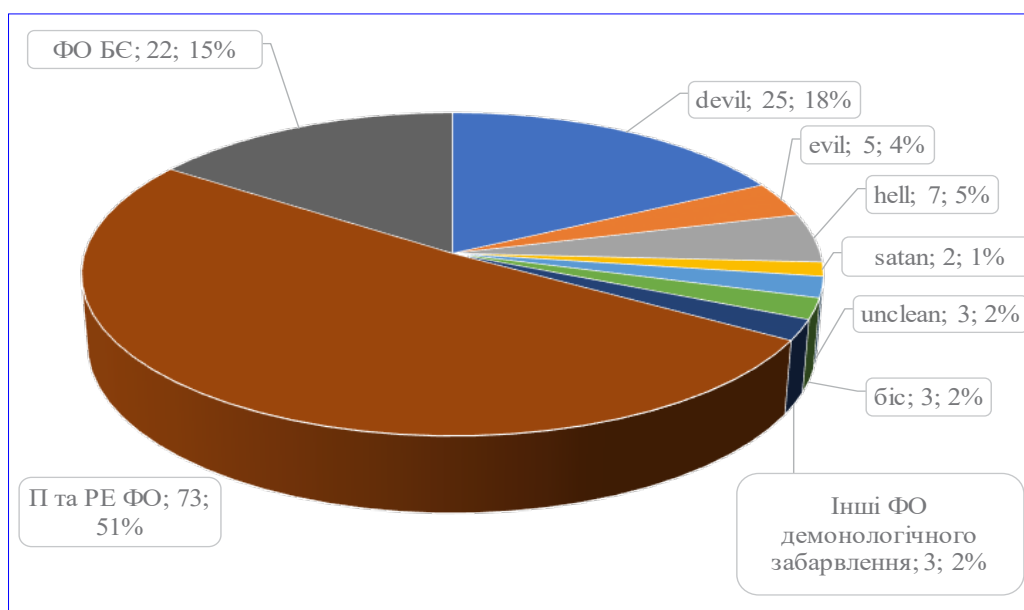

Рис. 1. Класифікація ФО на генетичному рівні

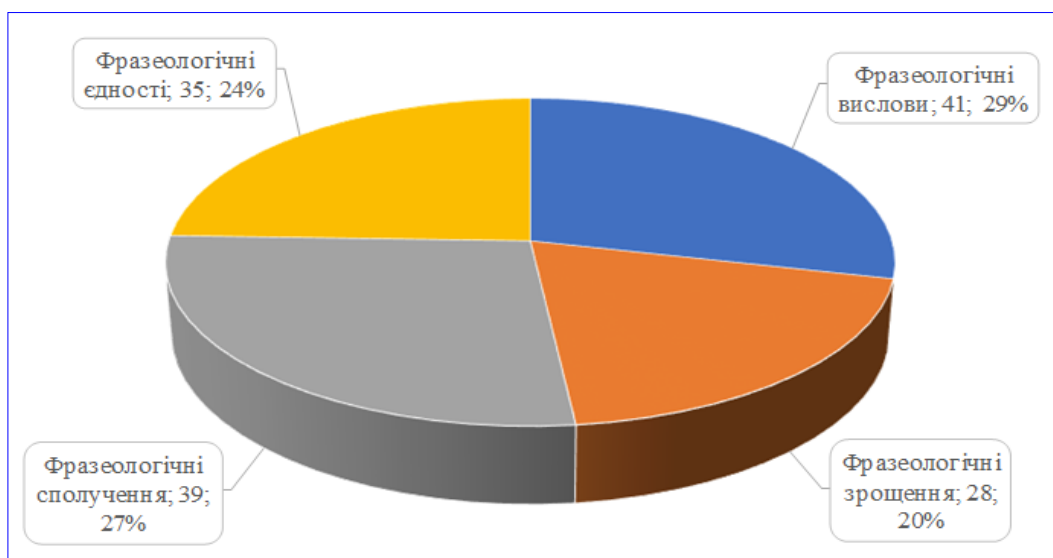

Рис. 2. Класифікація ФО в повісті М. В. Гоголя «Ніч перед Різдвом» (за М. М. Шанським – на семантичному рівні)

видно, как днем» [3, с. 84] / «Все генералы, <...>, казалось, ловили его каждое слово и даже малейшее движение [3, с. 107].

2. Фразеологічні сполучення – 27% або 39 од. – ФО, у яких цілісне значення побудоване на прямому значенні їхніх компонентів: «<...> с первыми колоколами к заутрене, *побежит он без оглядки <...>*» [3, с. 82] / «<...> теперь его как будто что-то дергало *идти наперекор*» [3, с. 85].

3. Фразеологічні єдності – 24% або 35 од. – ФО, в яких цілісне значення обумовлене переносним значенням їх компонентів: «Пора *положить конец* всему: пропадай душа...» [3, с. 96] / «я за грустью *не вижу света*» [3, с. 87] / «Кузнец и *руки опустил*» [3, с. 86].

4. Фразеологічні зрощення – 20% або 28 од. – семантично неподільні ФО, у яких цілісне значення ніяк не вмотивоване значенням їх складників: «<...> но миряне качали головами и даже *подымали его на смех*» [3, с. 82] / «И дворянин нарочно для этого *давал большой крюк*...» [3, с. 88] / «Моя жинка купила прошлый год на ярмарке кочергу, дала пивкопы, – та ничего... не больно» [3, с. 102] тощо.

Така перевага фразеологічних висловів над іншими типами фразеологізмів у повісті М. В. Гоголя «Ніч перед Різдвом» зумовлюється передусім специфікою гоголівської мови, багаті на прислів'я, приказки, народні порівняння та крилаті вислови, ідіоми, часто доповнені та розширені автором.

Фразеологічні одиниці в перших збірках М. В. Гоголя здебільшого складаються зі словосполучень, фраз чи цілих речень, що ускладнює їх

переклад на неблизькоспоріднені мови. Крім того, в багатьох із них містяться реалії чи інші національно-культурні компоненти, незрозумілі іншомовному читачеві. У таких випадках перекладачі застосовують комбінований переклад – дають калькований переклад фраземи, потім описовий переклад і, нарешті, англійський аналог ФО, що й не позбавляє перекладу національного колориту (особливо, якщо застосовувалося транскрибування), й дає читачеві більш-менш повне явлення про природу і значення ФО. Іншим варіантом адекватної передачі ФО на англійську вважається прийом перекладацької виноски, за допомогою якої перекладач детально пояснює значення ФО.

У вибраному нами перекладі повісті М. В. Гоголя «Ніч перед Різдвом» Р. Півером та Л. Волохонською перекладачі застосовували класичні фразеологічні та нефразеологічні способи перекладу (див. рис. 3).

1. Калькування (дослівний переклад) – 29% або 42 од. Спосіб калькування застосовувався перекладачами найчастіше під час передачі англійською мовою тих ФО, у яких вони хотіли зберегти образну основу ФО і в яких цілісний зміст був зрозумілий і під час дослівного перекладу, хоча водночас і втрачається національний складник фразем. Наприклад: «Он, говорят, *всех чертей знает* и все сделает, что захочет» [4, с. 96] – “They say he *knows all the devils* and can do whatever he likes” [1, с. 37] / «<...> *враг человеческого рода* сам был одурачен» [4, с. 111] – “<...> *the enemy of the human race* was duped himself” [1, с. 52] / «<...> и отпускавший такие шутки, что все миряне *брались за животы со смеху*» [4, с. 84] –

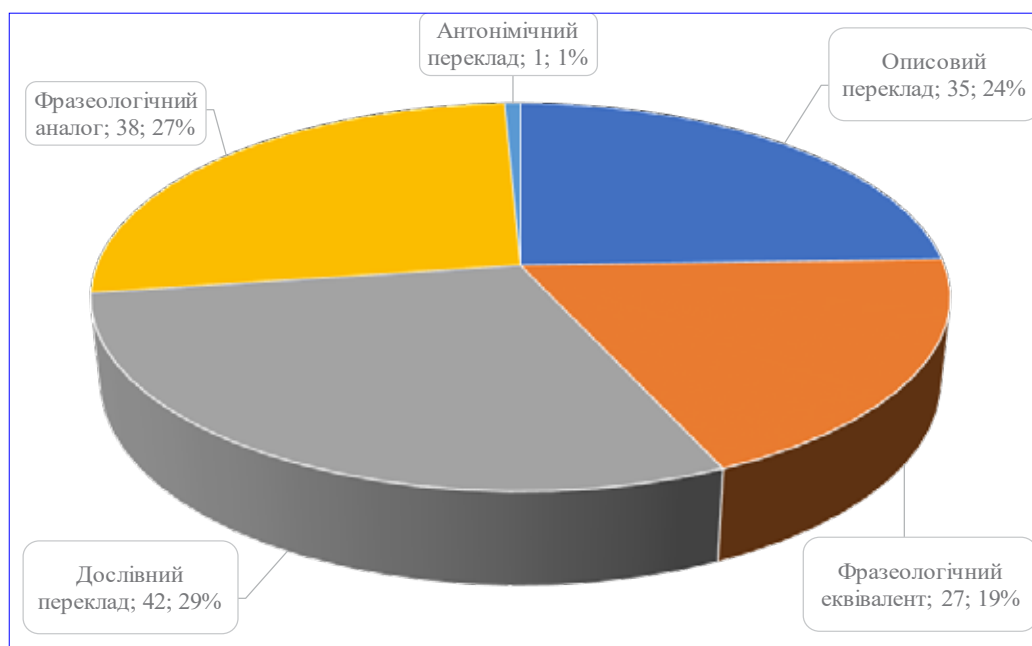

Рис. 3 Види перекладу ФО в повісті М. В. Гоголя «Ніч перед Різдвом»

“and cracked such jokes that good *people held their sides from laughter*” [1, с. 26] / «<...> а я стою перед нею як дурак и очей не свожу с нее» [4, с. 86] – “And I stand before her like a fool, not taking my eyes off her” [1, с. 28] тощо.

2. Фразеологічний аналог – 27% або 38 од. Це використання англійських ФО, за значенням адекватних гоголівським ФО, але образна основа яких частково або повністю відрізняється від фразем мови, яка перекладається. Наприклад: «*Что за пропасть!*» [4, с. 84] – “*What the deuce!*” [1, с. 26] / «Тільки отец мій сам не промах» [4, с. 87] – “Only my father is *nobody’s fool*” [1, с. 29] / «<...> бедняжка был крепко *не в духе*» [4, с. 110] – “<...> the poor fellow was really *in bad spirits*” [1, с. 51] / «Вот тебе на! – произнес ткач, спустя руки» [4, с. 101] – “*There you go!*» – said the weaver, dropping his arms” [1, с. 42] / «Не успел выйти за дверь – и вот, *хоть глаз выколи!*» [4, с. 84] – “The moment I step out the door – *it’s pitch-dark!*” [1, с. 26] тощо.

3. Описовий переклад – 24% або 35 од. Це переклад шляхом передачі змісту гоголівської ФО вільним словосполученням. Наприклад: «<...> теперь его как будто что-то дергало *идти наперекор*» [4, с. 85] – “<...> but now something seemed to tug at him *to do the contrary*” [1, с. 27] / «Ему до смерти *хотелось* покалякать о всяком вздоре у дьяка <...>» [4, с. 84] – “He was *dying to chatter* about all sorts of nonsense at the deacon’s <...>” [1, с. 26] / «Словом, все *лезет в люди!*» [4, с. 83] – “In short, everything *tries to get ahead!*” [1, с. 25] тощо. Як бачимо, в таких випадках внутрішня форма ФО цілком збережена.

4. Фразеологічний еквівалент – 19% або 27 од. Це переклад шляхом використання англійської ФО, аналогічної російській ФО, яка збігається з нею і за змістом, і за образною основою. Наприклад: «Ему когда мед, так и ложка нужна!» [4, с. 86] – “*He’s got honey and asks for a spoon!*” [1, с. 28] / «–Когда нужно черта, то и *ступай к черту!* – отвечал Пацюк <...>» [4, с. 97] – “*If it’s the devil you need, then go to the devil!*”

replied Patsiuk...» [1, с. 38] / «Однако *что за черт!* ведь сегодня голодная кутья, а он ест вареники <...>» [4, с. 98] – “*Though, what the devil!* today is a hungry kutya, and he eats dumplings <...>” [1, с. 39] / «Ах, *Боже мой*, стороннее лицо! – закричал в испуге дьяк» [4, с. 93] – “*Ah, my God, an extraneous person!*” [1, с. 34] / «*Слава Богу*, дивчат много хороших и без нее на селе» [4, с. 92] – “*Thank God, there are lots of nice girls in the village besides her*» [1, с. 33] тощо.

5. Антонімічний переклад – 1% або 1 од. Це передача значення ФО мови оригіналу шляхом використання конструкції з протилежним значенням з мови перекладу. Наприклад: «– Лысый черт тебе покажет, а не мы, – сказал, приосанясь, кум» [4, с. 101] – “*“The hairy devil can show it to you, not us”, said the chum, assuming a dignified air*” [1, с. 42].

Висновки і пропозиції. Отже, на 32 сторінках тексту повісті М. В. Гоголя «Ніч перед Різдом» зустрічається 143 фразеологічних одиниць (в середньому 4,4 ФО на сторінку тексту), які надають оповіді національного колориту і сприяють висвітленню основної думки твору – перемоги добра над злом (Вакули над чортом). Більшість із них взяті автором із просторічної мови, народних висловів, пісень, приказок та збагачують асоціативно-образний аспект творів різними відтінками значень, які вони передають – почуття страху, радості, людських якостей, позитивних та негативних характеристик предметів, відносин між героями повістей тощо. Знання фразеологізмів, ужитих письменником у своїх перших збірках, виносить на новий рівень розуміння надтексту, допомагає ясніше побачити художній світ гоголівської України. Тому надзвичайно важливим є питання адекватного перекладу ФО в перших циклах письменна англійською мовою.

ФО в повісті М. В. Гоголя «Ніч перед Різдом» були експліковані й перекладені Р. Півером та Л. Волохонською адекватно. Проте й самі ФО в поданому творі, і їх переклад англійською мовою потребують подальшого вивчення.

Список літератури:

1. Pevear R., Volokhonsky L. Gogol’ Nikolaï Vasil’evich, 1809–1852. Translations into English. Random House; Reprint edition, 1999. 464 p.
2. Виноградов В. В. О работе Н. В. Гоголя над лексикографией и лексикологией русского языка. *Исследования по современному русскому языку* : сборник статей, посвященный памяти проф. Е. М. Галкиной-Федорук. Москва : Издательство Московского университета. 1970. С. 30–53.
3. Гоголь Н. В. Полное собрание сочинений : В 14 т. АН СССР; Ин-т рус. лит. (Пушкин. Дом) / гл. ред. Н. Л. Мещеряков ; ред. : В. В. Гиппиус (зам. гл. ред.), В. А. Десницкий, В. Я. Кирпогин, Н. Л. Мещеряков, Н. К. Пиксанов, Б. М. Эйхенбаум. Москва ; Ленинград : Изд-во АН СССР, 1937–1952.
4. Грінченко Н. О., Павельєва А. К., Астахова С. А. Методи перекладу фразеологічних одиниць в «українських» повістях М. В. Гоголя на англійську мову (на матеріалі перекладу Р. Півера та Л. Волохонської). *Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні філологічні дослідження: поєднання інноваційних і традиційних підходів»*. Грузія, Тбілісі, 27–28 квітня 2018 р.: тези доп. Sulkhan-Saba Orbeliani Teaching University. 2018. С. 103–106.

5. Денисенко М. В. Сопоставительный анализ перевода на английский язык прилагательного «серый» в «Мертвых душах» Н. В. Гоголя. *Молодой ученый*. 2012. № 6. С. 245–248.
6. Мороз Н. А. Когнитивный аспект перевода языковых реалий поэмы Н. В. Гоголя «Мертвые души» с русского языка на английский язык. *Вебсайт*. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/kognitivnyy-aspekt-perevoda-yazykovykh-realiy-poemy-n-v-gogolya-mertvye-dushi-s-russkogo-yazyka-na-angliyskiy-yazyk> (дата звернення: 30.03.2020 р.).
7. Нестеренко О. В. Феномен «насилъственного перевода» (на материале англоязычных переводов поэмы Н. В. Гоголя «Мертвые души»). *Вебсайт*. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/fenomen-nasilstvennogo-perevoda-na-materiale-angloyazychnyh-perevodov-poemy-n-v-gogolya-mertvye-dushi> (дата звернення: 30.03.2020 р.).
8. Нестеренко О. В. Адаптация и остранение как переводческие стратегии (на примере перевода поэмы Н. В. Гоголя «Мертвые души К. Инглишем»). *Вебсайт*. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/adaptatsiya-i-ostranenie-kak-perevodcheskie-strategii-na-primere-perevoda-poemy-n-v-gogolya-mertvyh-dushi-k-englishem/viewer> (дата звернення: 30.03.2020 р.).
9. Павельева А. К. Особливості перекладу англійською мовою «демонологічних» фразеологічних одиниць в «українських» повістях М. В. Гоголя (на матеріалі перекладу Річарда Півера та Лариси Волохонської). Актуальні питання філологічних наук: наукові дискусії: Міжнародна науково-практична конференція, м. Одеса, 21–22 вересня 2018 року. Одеса : Південноукраїнська організація «Центр філологічних досліджень», 2018. С. 101–105.
10. Павельева А. К. Переклад фразеологізмів, що позначають «нечисту силу» в перших циклах М. В. Гоголя, на англійську мову (на матеріалі перекладу Р. Півера та Л. Волохонської). *Мова та література у полікультурному просторі* : Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, 8–9 лютого 2019 р. Львів : ГО «Наукова філологічна організація «ЛОГОС», 2019. С. 45–48.
11. Помыкалова Т. Е. Темпоральные фразеологизмы признака: проблема формирования семантики (на материале повести Н. В. Гоголя «Тарас Бульба»). *Вестник ЧГУУ*. 2010. № 1. С. 337–343.
12. Учаева Е. К. О сохранении фразеологии в англоязычных переводах повести Н. В. Гоголя «Шинель». *Вестник Челябинского государственного университета. Филология. Искусствоведение*. 2011. № 17 (232). Вып. 55. С. 153–157.
13. Шанский Н. М., Боброва Т. А. Этимологический словарь русского языка. М.: Прозерпина, 1994. 400 с.
14. Шугаева Н. Ю., Кормилини Н. В. Передача семантики и прагматики говорящих имен Н. В. Гоголя при переводе на английский язык. *Вебсайт*. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/peredacha-semantiki-i-pragmatiki-govoryaschih-imen-n-v-gogolya-pri-perevode-na-angliyskiy-yazyk> (дата звернення: 30.03.2020 р.).

Pavelieva A. K., Hubar N. M. PHRASEOLOGICAL UNITS IN THE SHORT-STORY BY N. V. GOGOL “CHRISTMAS EVE” AND THEIR TRANSLATION INTO ENGLISH (BY R. PEVEAR AND L. VOLOKHONSKY)

The present article is concerned with 143 phraseological units (on an average of 4.4 phraseological units per page of text) from N. V. Gogol's short-story “Christmas Eve” and their translation into English, performed by R. Pevear and L. Volokhonsky. It is explained what accounts for such an ample quantity of phraseological units in the chosen literary read in comparison with other short-stories of the write's first cycle, what functions phrasemes perform in the considered literary text, and in what situations they are used by the narrator or by the characters of the short-story. The article states that the problem of translation of phraseological units in “the Ukrainian” short-stories by N. V. Gogol in general and in “Christmas Eve” in particular has not been sufficiently studied in Ukrainian translation and interpretation studies.

The article proposes the classification of phraseologisms from the given narrative at the genetic level into 3 groups: vernacular and colloquial-evocative expressions – 51% (which can be divided into the expressions originating from: 1) everyday life, 2) folk culture, 3) from observations over the natural world, 4) from historical realias, 5) from production and professional sphere); phraseological units including demonological lexical items – 34%; Biblical-evangelic phraseologisms – 15%.

The study also presents the classification of phraseological units in the short-story “Christmas Eve” at the semantic level (according to M. M. Shansky): 1) phraseological expressions – 29%; 2) phraseological combinations – 27%; 3) phraseological unities – 24%; 4) phraseological fusion – 20%.

Special attention has been given to the translation of phraseological units in the short-story “Christmas Eve”, performed by R. Pevear and L. Volokhonsky with the use of phraseological and non-phraseological methods of translation, namely: loan translation (literal translation) – 29%; translation by phraseological analogues – 27%; descriptive translation – 24%; translation using phraseological equivalents – 19%; antonymic translation – 1%. The article explains in which cases the translators resorted to a particular method of translation and how successful the translation was.

Key words: *phraseological unit, phraseme, loan translation (literal translation), phraseological analogue, descriptive translation, phraseological equivalent, antonymic translation.*